

ми

лист младих истраживача србије ● број 15 ● I 1983.

МА ШТА МИ РЕЧЕ

ШТААА? ЈЕСИ ЛИ ТИ НОРМАЛАН, ЧОВЕЧЕ? ЈЕСИ ЛИ СВЕТАН ШТА ПРИЧАШ? НА АКЦИЈУ ДА НЕ ИДЕМ! МИСЛИШ ДА ЈЕ ТО ТАКО? БИО СИ ЈЕДНОМ И ДОСТА ЈЕ. ВИДИ СЕ ОДМАХ ДА НИСИ БИО НА ИСТРАЖИВАЧКИМ АКЦИЈАМА. ИНАЧЕ, НЕ БИ ВАЉАО ТАКВЕ ГЛУПОСТИ. ХЕЈ, ОН МЕНИ: БИО СИ ЈЕДНОМ, ШТА БЕШ ВИШЕ? ПО-

ЈМА ТИ О ЖИВОТУ НЕМАШ, ПОБРО МОЈ. НЕ ЗНАШ ТИ, ДРУЖЕ ШТА ЈЕ ПРАВА СТВАР. НЕГО, ДА СЕ МИ ДО ГОВОРИМО — ДОБИ ТИ ФИНО ОВЕ ГОДИНЕ НА НЕКУ ИСТРАЖИВАЧКУ АКЦИЈУ. ПА БЕМО ПОСЛЕ ДА ПОРАЗГОВАРАМО. ВАЖИ? ДОБРО. АЈДЕ, ЗДРАВО. ЧУЈЕМО СЕ У СЕПТЕМБРУ. МНОГО СРЕБЕ НА АКЦИЈИ!

ХОПА - ЦУПА НА СЕМИНАРУ

У Пионирском граду, у Београду, у периоду од 31. јануара до 5. фебруара, одржан је семинар за активисте организација и иницијативних одбора Младих истраживача Србије у чијем раду је учествовало око 80 полазника из целе Србије и представници целих или сличних организација из других република.

Од оваквих семинара који се, као један од најзначајнијих видова организационог и кадровског оспособљавања и омасовљавања организације Младих истраживача реализују сваке године, можемо очекивати вредне резултате само ако их схватимо као почетак једног дуготрајног, континуираног процеса одгоја нових истраживачких кадрова и формирања истраживачких организација. Било би крајње наивно очекивати да семинари, без обзира колико дана трајају, колико квалитетног садржаја (истакнути предавачи, проверени консултанци, перспективни полазници, занимљиве теме итд.) били, напречац изнебре нове организације. Ту илузију, надамо се, нико не подгрејава.

Семинари, ако су успешно реализовани, могу, на једној страни, да укажу на заинтересоване и перспективне појединце и да им на време предоче проблеме са којима ће се суочавати, али и могућности за безболније преобројавање „морбалних мука“ у истраживачком раду, или да, на другој страни, онима који „залутају“ на семинар ставе на знање да ова организација није (сходно интересовањима им) за њих.

Од семинара, логично, не смемо очекивати немогуће.

Најзначајнији и уједно најделикатнији део посла је, свакако, рада са „истраживачком перспективом“. То је, економским језиком говорено, најрентабилнија инвестиција. Тај рад, пре свега, подразумева учестале контакте, правремену размену информација, затим, стручну, саветодавну и сваку другу помоћ Републичке конференције МИС „евидентираним“ појединцима (који ће већ успети да, у сарадњи са ОК ССО и постојећим истраживачким организацијама у другим општинама, око себе окупе истомишљенике и сроднике по интересовању — то је у ствари једна од битних компоненти перспективности). Тај склад самоиницијаци-

тиве појединаца (која се најбоље огледа у анимирању до тада интерне или на било који други начин за неки организован истраживачки рад спречене средине) и адекватне помоћи РК МИС морао би резултирати вредним новитетима. Да ли ће после овог семинара до тога доћи, а за сумњу нема баш много аргумената, показаће нам време. Једино што у овом тренутку можемо јесте да се надамо да ће се склад успоставити, да до „прекида на везама“ неће доћи. У прогивном, били би, једном речи, апсурдно све ово. Чему семинари (чија организација итекако кошта) на које ће људи доћи, проевести о трошку друштва неколико углавном забавних дана и вратити се у своје средине да би колико сугра потпуно заборавили због чега су похаћали семинар. Да је таквих „заборавних“ до сада био немали број, није уопште тешко доказати. У неким општинама у Србији (Светозарево, Параћин, Гуприја, Лесковац, Пожаревац...) годинама постоје Иницијативни одбори (чија улога је, само име говори, да иницирају формирање истраживачких организација) — не чимим челима већ летима стоје исти људи који, ни случајно, не пропуштају ни један семинар — који за све време постојања нису дали никакав видан допринос на пољу организационог јачања организације МИ. А, судећи према интересовањима младих у њиховим општинама за бављењем научноистраживачким стваралаштвом које се очигује кроз пријављивање и учествовање на истраживачким акцијама — постојале су сасвим реалне могућности за стварање организације. Иницијативни одбори, ако ће постојати само фактивно, уопште нам не требају. Само нам могу створити лажну предочбу о стању у организацији МИС. Још мање су нам потребни њихови дугогодишњи председници (или како се већ зову по интерној подели обавеза) који сем боравка на свим могућим семинарима и пасивног присуствовања састанцима, после којих се дижу дневнице, нису покренули никакве конкретне акције. Семинари нам могу између осталог, много помоћи и у раскринкавању таквих „кадрова“.

Јадранко Божановић

ФЛО МАС ТЕ РОМ

РЕНДИ СУ...

Генерал-пуковник Милан Бјелогрић, командант београдске армијске области, у разговору са представницима Младих истраживача Србије (4. 2. 1983.):

„Ово што сам сазнао о активности Младих истраживача заиста је превазишло сва моја очекивања. Финансијска средства за овакве резултате не треба молити, јер ви их заслужујете. Југословенска народна армија је и досада помагала и финансијски подржала све друштвене активности које су од интереса за општенародну одбрану и увек ће те активности помагати. Програме које реализују Млади истраживачи (програм општенородне одбране, фармакогнозије, хидрологије, енергетике, исхране у природи итд.) ЈНА подржава и спремна је да их финансира.“

Милан Пирић
Краљево

ИСНОСА

НИ АБЕРА

И раније се о овоме говорило, а Конгрес ССО су у своја документа уврстили задатак друштвених организација (колективних чланова ССО) да у своје чланство „увуку“ што већи број младих, да формирају организације тамо где их нема. Но, нисам сигуран да ли се са овим слаже и Републичка конференција Младих истраживача Србије. Ево о чему је реч: учесници летошњих истраживачких акција из Краљева су крајем прошле године од стране ОК ССО Краљева позвани на разговор и пао је договор да се у овом граду формира организација Младих истраживача. Одмах је о овој иницијативи обавештена РК МИС, послато им је име делегата ОК МИ Краљева за Конференцију, име председника, адреса на коју слати материјале. Међутим, абера од РК МИС нема. Мислили су краљевачки истраживачи да је неко „затишје“ у Републичкој на нису ни „интервенисали“. Но, како ми у Краљеву нисмо били потпуно неинформисани, сазнали смо када се одржава изборна конференција РК МИС (сазнали смо то преко једне наше другарице која је то, опет, сазнала од свога друга из Београда) и послали смо једног нашег члана, онако илегално. На једном од састанака истраживача у Краљеву чуло се и мишљење да можда стога што је наша организација још млада, Републичкој и није толико важно њено мишљење. Било је ту и других мишљења, али, отом-потом.

ми

Лист Младих истраживача Србије ● Издаје Информативно-аналитички центар РК МИС ● Одговорни уредник: Мирослав Николић ● Главни уредник: Јадранко Божановић ● Технички уредник: Зоран Михаиловић ● Редакција: Томислав Јевтић, Сулејман Меденчевић, Владимир Милић, Горан Митић, Бјелава Станковић, Јасмина Тодоровић ● Примерак листа је бесплатан ● Прилози се не хонораришу и не враћају ● Адреса редакције: Републичка конференција Младих истраживача Србије, Хо Ши Минова 27; 11070 Нови Београд; телефон 011/146-659 ● Штампана: ГРО „Глас“, Београд, Влајковићева 8; телефон 011/340-551.

ИНОВАТОРИ, ГДЕ СТЕ?

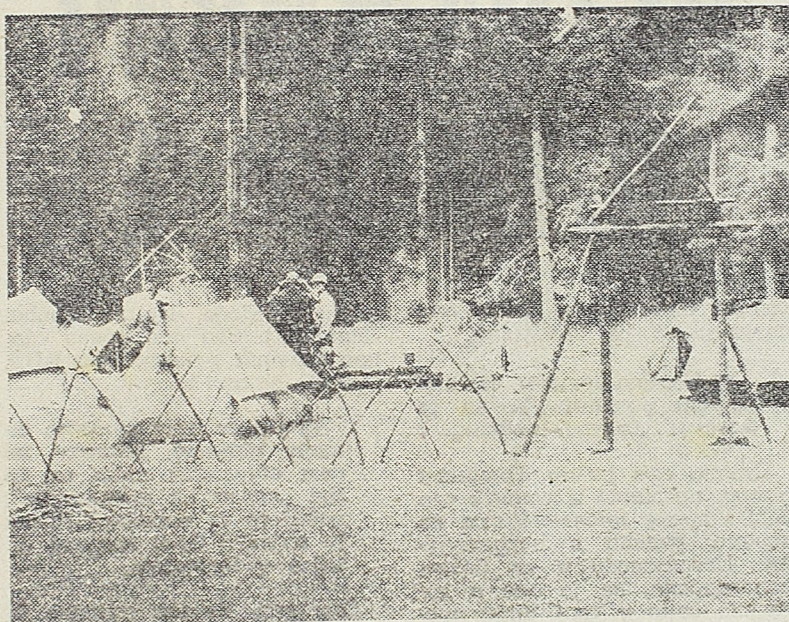
Економска криза која све више, судећи по многим показатељима, захвата читав свет, па и нашу земљу, изиску је и тражење нових решења и могућности у производњи. Да, баш у производњи, јер у производним односима леже сви остали узроци и корени друштвене надградње. Па лепо, пошто сте прочитали оно што већ знате (или би требало да знате), можемо да пређемо на конкретно. А то конкретно било би: „Учешће младих иноватора у процесу производње у СООУР „Гоша“ из Смед. Паланке.“ И, да кренемо одмах. Обилазивши неколико дана погоне по „Гоши“, ваш репортер је сазнао да је горепоменутих људи веома мало. Истина, у „Гоши“ има, може се рећи, подоста иноватора, али су то највећим делом старији радници, од којих су многи добили не само материјалну накнаду за иновацију, већ и друга друштвена признања. Али ипак остаје један опор утисак, када се види да се млади људи које занима истраживачки рад могу на прсте избројати. Разлога има више, то је савим сигурно, али се они ипак могу поделити у две групе.

Први разлог је, како наводе старији радници, неадекватан систем образовања, односно слаба припремљеност ученика за улазак у процес производње. Неколико часова производне праксе недељно недовољно је да се млади обуче за правилно и успешно укључивање у производни рад. По

доласку у фабрику њима је потребно неколико година да потпуно овладају радом машина. А да би се могло вршити унапређивање производње кроз техничка усавршавања и рационализације потребно је прво савладати постојећу технику и технологију.

Други разлог, исто толико важан, је стимулација радника за вршењем и пријављивањем иновација. Наиме, у „Гоши“ постоји „Самоуправни споразум о иновацијој делатности“ у оквиру кога је регули-

сано право накнаде за извршену иновацију. Прво се добија тзв. „коригована основа“ када се од укупне користи одбију сви трошкови (око израде алата, документације итд.) па на тако добијену основу примени одговарајући проценат и дода одређени фиксни износ. Но, да не бисмо ишли у ширину објаснићемо све на кратком примеру. Уколико радник својим залагањем и истраживањем направи алат којим убрзава процес производње, он тиме врши пребачај норме

Снимно: Б. Боковић

који му се плаћа 100%. Пријављивањем иновације он добија највише 25% од учињене уштеде. Очигледно је да нешто у том систему награђивања треба мењати, односно извршити потребне допуне „Самоуправног споразума“ који датира још из 1975. године. Јер, непријављивањем своје иновације радник остварује за себе материјалну корист, али истовремено не доприноси повећању дохотка колектива, који би био остварен масовном применом патента.

Може се рећи да су два наведена разлога доминантна када се говори о недовољном учешћу младих и инвентивној делатности. Мада, и то се ваља казати, постоји још неколико исто тако значајних разлога. Ту су још увек нерешени егзистенцијални проблеми младих (стан, на пример, затим недовољна укљученост ССО у иницирању и стимулисању младих иноватора, честа одуговлачења решавања пријављених иновација од стране Комисија, скептичност људи према новим решењима итд.).

Све у свему, када се сагледају чињенице, ситуација није баш сјајна. А када се зна колико је до сада заједница давала на увоз скупоцених машина, и колико се чини да политиком економске стабилизације повећамо производњу и продуктивност рада, може се рећи да инвентивна делатност у оквиру истраживачког рада заслужује далеко већу пажњу. Посебно зато јер се корист вишеструко враћа.

Горан Митић

БОРСКА ИСКУСТВА

ИНТЕРЕСОВАЊА, СИГУРНО, ИМА

Млади истраживачи, као што је познато, делују у свим срединама где за то постоји интересовање младих у школи, на факултету, месној заједници, ООУР-у...

За даљи и успешнији развој покрета Младих истраживача од посебног је значаја организовање у удруженом раду. Међутим, досадашња пракса нас опомиње да смо управо тамо врло мало деловали на младе људе. Интересовање сигурно постоји, што потврђују искуства неких већих истраживачких организација које делују у ООУР-има (у Заводима Црвена застава, у РТБ у Бору у Крушевцу, Прокупљу...). Међутим, још ни близу нису искоришћене све могућности.

На питање које многи постављају: шта би млади у

ООУР-има могли истраживати, веома је лако одговорити, јер је веома широк програм истраживања којима се Млади истраживачи баве.

Као прво, организације истраживача у ООУР-има могле би да реализују социолошка, економска, политиколошка истраживања (развој друштвено-економских и самоуправних односа, радно и самоуправно ангажовање младих радника и друго). Једно такво успешно истраживање (тема: Активност ОО ССО „Јама“ у ССО и другим друштвено-политичким организацијама) спровела је социолошка секција младих истраживача формирана у овом ООУР-у РТБ и Бору.

Млади истраживачи у радним организацијама могли би

дати веома велике резултате на пољу истраживања, заштите и унапређења радне средине (бука у халама, загађеност, употреба ХТЗ опреме). (Истраживања загађености радне средине која су пре неколико година спроведена у свим ООУР-има борског дела РТБ показала су близу двадесет милиона, а рачуна се да би трошкови истраживања били нижи за 60—70% да су их вршили млади истраживачи).

Можда најважније питање на којем би се млади радници истраживачи могли ангажовати био би развој технолошких гоступака производње, повећања квалитета и квантитета производње, рационализација и новаторство. У Бору је покренута акција откупљања свих

младих радника-рационализатора и проналазача који би се укључили у рад организације Младих истраживача где би могли да размењују искуства, проширују своја знања, а уједно да се боре за већу стимулацију производног и креативног рада.

Међутим, све ово не би могло да се оствари и реализује без помоћи старијих стручњака, тј. без људи који су изван омладинске организације, а који су експерти у појединим областима и који би кроз институцију Програмског савета могли да дају велики допринос програмском ширењу и уопште развоју организације Младих истраживача.

Небојша Станојевић

Др Живадин Степановић, професор Образовног центра „Крагујевачка гимназија“ у Крагујевцу, један је од добитника Вукове награде за 1982. годину. Ова награда представља само још један доказ захвалности друштвене заједнице др Степановићу за његов допринос развоју културе, науке и образовања.

Др Степановић је изузетно цењен друштвени радник, научник и прегалац. Радам и „вуковском“ упорношћу, разноврсним друштвеним и научним ангажманом, успео је да изгради ауторитет друштвеног прегалца, који се више од три деценије бави друштвено корисним радом. За свој рад добио је преко двадесет награда, што републичких што регионалних. Објавио је преко 300 радова: у виду самосталних публикација или у часописима широм Југославије.

„Вуковски“ рад

Др Степановић много ради са младима. Један је од оснивача и дугогодишњи стручни сарадник Друштва Младих истраживача „Полет“ из Крагујевца. Читав свој живот посветио је научноистраживачком раду. Због тога га често и с правом називају „истраживачем Шумадије“.

■ Професоре, Ви сте један од прошлогодишњих добитника Вукове награде, на граде која се додељује за рад на развоју образовања, науке и културе — за „вуковски“ рад, боље речено. Да ли је награда дошла у право време, или је то трепало да се деси раније, с обзиром на чињеницу да су неки добили награду са далеко мањим бројем година рада, а самим тим и искуства?

По мишљењима неких награда је требало да дође знатно раније. Међутим, ја мислим да је она дошла у право време. Ја још увек радим и стваравам, још увек сам у живи догађаја, значи да је њоме награђен и мој садашњи рад. Другачије би било да сам је добио кад одем у пензију.

■ Колико година радите на просвећивању села, образовању младих, ширењу културе, и да ли је било тешко?

★★★★★★★★★★

„Професори су ти који треба да ангажују младе, ученике и студенте, да их заинтересују за рад, да им пруже могућност за испољавање, а млади хоће да раде“.

★★★★★★★★★★

Радим више од три деценије. Био је то тежак и мукотрпан рад. Почео сам за време окупације, али тек после ослобођења долазе прави резултати. Те прве године слободе биле су године када је аматеризам цветао. Много се хтело и много се урадило, мада су

ИСТРАЖИВАЧ ШУМАДИЈЕ

услови били веома лоши. Али ентузијазам је побеђивао.

■ Колико времена сте проводили радећи? Да ли је било и „слатке доколице“?

Стално сам радио. Годишњи одмор, празнике и уопште слободно време проводио сам на терену, радећи и истражујући. Истраживањем се бавим волонтерски, па је оно и долазило само у слободном времену. Имао сам и друге обавезе, понекад неспојиве са истраживачким радом којим сам се бавио. Да бих задовољио свој истраживачки дух, користио сам сваки слободан тренутак.

■ Где сте почели да се бавите „вуковским“ радом?

Почео сам у родном селу, Горњој Сабанци, прво као средњошколац, после као студент и сада као професор. Свој просветитељски рад почео сам радом на образовању пољопривредника, организовањем предавања, семинара, филмских представа, екскурзија. Радио сам у КПД „Бурна Јакшић“ у Горњој Сабанци, преко 35 година, од 1943. године.

■ Да ли сте се бавили и нечим другим?

Бавио сам се свим и свачим. Био сам свестрани спортиста, а посебно добар фудбалер и одбојкаш. Бавио сам се и глумом (Полиг у „Дунду Мароју“ и барон Галић), режиром позоришних комада, писањем текстова за извођење народних

обичаја (Моба, Прело, Краће, Девојке...). Све ово радио сам као стручни руководилац КПД „Бурна Јакшић“.

■ Да се опет вратимо на вашу награду. Можете ли нам објаснити како то да Ви, „човек из провинције“, добијете ту награду? Досад је највећи број награда остајао у Београду.

Сам циљ Вукове награде је да се додељује за рад на просвећивању, образовању и ширењу науке и културе у среди нама где је и најпотребније, у унутрашњости. Само тамо и може да се ради, онако право „вуковски“, јер су услови за рад далеко тежи.

■ Каква је могућност пробијања резултата ове врсте до научних центара?

Ја сам награду добио захваљујући свом раду и упорности. Осим тога, радове објављујем у преко 30 часописа доступних научним круговима, често ме цитирају и користе моје радове приликом обраде нових података везаних за Шумадију.

■ Какви су услови за рад у крагујевачкој средини, с обзиром да је Крагујевац универзитетски центар?

У време када сам почињао да се бавим истраживачким радом, услови су били јако лоши. Нисам имао скоро никакву литературу, јер је фонд крагујевачке библиотеке био махом белетристичког типа. Тако сам био принуђен да често ош-

лазим у Београд да бих набављао стручну литературу. Сада, када се Крагујевац развија као универзитетски центар, услови су далеко бољи. Отворена је Универзитетска библиотека, библиотеке факултета где има доста научне литературе.

■ Објасните нам како се догодила да Ви, доктор наука, радите у једној средњој школи?

Научним радом почео сам да се бавим као професор у гимназији, и докторирао сам као професор географије у њој. Стицајем разних околности нисам отишао из ње и из Крагујевца. Добијао сам понуде да одем, али нисам хтео, јер волим овај град. Очекивао сам отварање катедре на Економском факултету за економску географију, а самим тим и место професора. Међутим, до тога није дошло и ја још увек радим у гимназији.

■ Да ли сте наилазили на разумевање код колега и сарадника? Да ли су вам помогли у раду?

Наишао сам на велико разумевање оних са којим сарађујем. Највише сам сарађивао са члановима Подружнице српског географског друштва у Крагујевцу и младим истраживачима „Полета“.

■ Како је на њих деловала ваша награда? Како су реаговали Ваши суграђани јер ви сте једини добитник, појединац, ове награде у Крагујевцу?

То је неописиво. Када се са знало за то да сам добио ту награду, по читав дан је звонио телефон, људи су ме третали на улици и честитали ми. Често нисам познавао те људе. Једном речју, сви су били одушевљени, као да је то њихова лична награда.

■ Каква је улога школе и наставних програма у приближавању науке младима?

Највећу улогу имају професори. Они су ти који треба да ангажују младе, ученике и студенте, да их заинтересују за рад, да им пруже могућност за испољавање. А млади хоће да раде.

■ Шта мислите о заинтересованости младих за научни рад?

Најбољи пример за илустрацију повезаности младих и науке дају Омладинске истраживачке акције, на којима учествује и преко хиљаду младих. Мислим да су управо Млади истраживачи ти који највише могу да ураде на ширењу науке. Они пружају младима могућност за развој истраживачких способности... Ту доста треба и могу да им помогну стручни сарадници, дајући им најпотребнија објашњења о раду и битним својствима истраживања појединих области.

Јасмина Тодоровић

АМБИЦИОЗНО, АЛИ ОСТВАРЉИВО

Још 1977. године формиран је Иницијативни одбор који је требало да створи услове за оснивање и рад будуће организације. Стога, 5 учесника одлази на акцију „Пимок 77“, где су требали да се упознају са циљевима и задацима организације Младих истраживача. Међутим, како то често бива, након те акције Иницијативни одбор је просто „испарио“.

Уследило је затишје све до ваљевске локалне акције „Почу та 78“. Будући истраживачи, Зоран Живановић и Горан Николић, крећу на ову акцију на којој су се детаљно упознали са организовањем и извођењем акција и, што је најважније, са стварањем организације. По доласку кући, уз помоћ Верољуба Михајловића, тадашњег председника ОК ССО, Дукомира Анбелковића и Петра Бојовића секретара Радио-клуба, одржали су оснивачку скупштину и званично оформили организацију која је имала само три члана. Међутим, убрзо стиче симпатије младих и већ на првој акцији после оснивања „Јужна Морава 78“ учествовао је 17 чланова организације.

Прву акцију чланови организације у јануару 1979. године. Рађени су програми из области етнологије и историје. Већ на почетку рада, суочавају се са проблемом недостатка новца, проблемом који ће организацију пратити до данас. Извесна материјална средства добијена су од радне организације „Сто-

лар“ из Пирота, али нису била довољна. Због тога су у акцији учествовала само три члана и она је послужила више као проба и припрема за следеће акције. Уједно, тада су оформљене две секције-етнолошка и историчарска. У пролеће исте године формирана је и група која ће се бавити исхраном у природи.

За време првимајских празника, изведена је до тада највећа локална акција организације „Покровеник 79“. За три дана рада 16 учесника је постигло запажене резултате из области археологије, етнологије и астрономије. Поред тога извршено је веома успешно картирање вода на терену где је акција изведена.

Током лета велики број чланова учествује, широм Србије, на акцијама „Титовим путем 79“.

Након ових акција израђен је обиман Билтен у коме су презентирани срећени резултати свих до тада реализованих истраживања. Билтен је био круна успеха постигнутих у тој години, години у којој је организација стварно стала на своје ноге.

Почетком 1980. године изведена је највећа локална акција у

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ ОПШТИНСКУ ОРГАНИЗАЦИЈУ МЛАДИХ ИСТРАЖИВАЧА ПИРОТА, ОРГАНИЗАЦИЈУ КОЈА ДАНАС ИМА ПРЕКО 50 ЧЛАНОВА, ПРЕКО 20 ОРГАНИЗОВАНИХ АКЦИЈА СА ВРЕДНИМ РЕЗУЛТАТИМА, НЕКОЛИКО БИЛТЕНА, МАЛО НОВЦА И, НАЈЗАД, СВОЈУ ПРОСТОРИЈУ. НАРАВНО, ТУ ЈЕ И ЉУБАВ ЧЛАНОВА ПРЕМА ПОСЛУ КОЈИМ СЕ БАВЕ И НА КОЈЕМ „САГОРЕВАЈУ“ НОШЕНИ ЖЕЉОМ ЗА НОВИМ УСПЕСИМА.

историји организације. На територији Топлог дола радило је 20 етнолога и социолога а акција је трајала 5 дана. Убрзо после тога изведена је прва једнодневна спелеолошка акција у Влашкој пећини код Пирота. Био је то почетак рада спелеолошке секције. У лето је организована савезна истраживачка акција на којој је учествовало 40 филолога и ветеринара из целе Србије.

Током 1981. није много урађено. Почетком године изведена је седмодневна акција из области етнологије, и, после дуге паузе, крајем године спроведена је анкета о културним потребама младих у Пироту.

У прошлој години активност је поново оживела и постигнути су веома добри резултати. У пролеће је изведена једнодневна акција испитивања Кристалне пећине код Пирота, а у лето је изведена најуспелија акција до сада, у Јасенов Дољу на чу-

Кирилијанова фотографија

венем Асеновом калеу. За 12 дана очишћен је добар део рушевина и напунан план града што до сада нико није урадио. Планирано је да се радови на овом градињу наставе. Поред тога, извршено је снимање и мерење старог каменог моста и цркве у Завоју који су предвиђени за рушење.

Значајни резултати постигнути су на пољу истраживања и практичног проверавања Кирилијанове фотографије. Још 1979. група чланова конструисала је и изградила прву везију уређаја за добијање Кирилија нове фотографије. До сада је у овој области доста урађено, међутим, како рече Горан Николић, основни недостатак досадашњег рада је у томе што се није радило на одређену тему. Због парцијалног рада није могло да се обради ни једно конкретно питање или конкретан

Када је крајем прошле године, ОК ССО Пирота обећала да ће истраживачима доделити просторију, мало ко је у то веровао. Па, ипак, показало се да је обећање било основано, и испуњено је. Једна просторија, као заједничка, додељена је истраживачима, планинарима и другим друштвеним организацијама, па ће бити права вештина сместити у њу сав инвентар којим организација располаже. Ипак, и овако, не баш срећно решење, обрадовало је истраживаче, јер ће најзад бити решен проблем чувања документације која је до сада била растурањена по кућама секретара, председника и других чланова. Поред тога, како у шали кажу, неће више важне састанке одржавати у објектној згради хотела „Пирот“.

Све је то лепо, међутим, просторија је у очајном стању. Зидови су пропали од влаге, а о поду да не говоримо. Очигледно је да се просторија мора реновирати, и то генерално. Међутим, и ту је присутан проблем недостатка новца па ће бити веома тешко да се било шта уради. Без обзира на то што су сви чланови спремни да добровољно раде морају се обезбедити и материјална средства. Једно је сигурно, просторија мора да се реновира, а како, то ћемо тек видети.

Т. Ј.

проблем. До сада се све завршавало, углавном, на проверавању познатих и извођених ефеката.

Тренутно, пиротски истраживачи су једна од најактивнијих друштвених организација у граду. Педесетак стално активних чланова подељено је у неколико секција: етнолошку, историчарску, спелеолошку, биолошку, археолошку, астрономску и др.

Сарадња са ОК ССО Пирот је веома добра. Много пута је Конференција помогла својим новчаним прилозима, а обећано је да ће, колико то буде могуће, помоћи и око реновирања добијене просторије.

На последњој скупштини било је говора и о плановима за будући рад. Највећа пажња ће се посветити омасовљавању чланства и формирању секција по школама и месним заједницама. Поред тога, биће организовано и неколико акција, а међу првим исхрана у природи, Кирилијанова фотографија и друге. Планови су доста амбициозни али су велики изгледи да се и остваре, јер кад се добро ради може да се уради и више од планираног. Пиротски истраживачи су то и доказали.

Томислав Јевтић

ПРОКУПЉЕ

У ПОЧЕТКУ-ТЕШКО

У 1982. годину ушли смо са много амбиција и планова. Почетком године извршени су избори и за председника МИ изабран је Мирослав Пантић. У марту смо организовали марш поводом једног историјског датума у Топлици. На семинару у Умчарима са активистима Младих истраживача били су и наши чланови и са тог скупа су пренели научено о тој организацији. Затим смо учествовали у организацији дочека Савезне Штафете младости, а у мају смо били на Власинском језеру где смо организовали акцију. Биолошка секција је извела неколико акција у околини Прокупља и стекла нова и значајна искуства.

Непосредно пред одлазак на републичке и савезне истраживачке акције, историчари су уз помоћ општинског СУБНОР-а организовали акцију под називом „КПЈ и СКОЈ од 1941 — 1945. у Прокупљу“. Акција је успела и елаборат већ урађен.

На републичким и савезним ОИА летос је учествовало двадесет истраживача и један члан Програмског савета као стручни сарадник. Учествовали смо на акцијама у Бору, Врању, Лозници, Београду и другим местима.

У октобру месецу одржана је изборна седница МИ Прокупља и за новог председника организације изабрана је Биљана Веловић. Непосредно после избора организовали смо са ООССО села Рибаре истраживачку акцију на Јастрепцу, на територији Рибара и Рибарске бање. Акција је трајала три дана и рађени су програми из биологије, фармакологије и историје.

Вредно је пажње да смо у минулој години много урадили на успостављању блиске сарадње са истраживачима из Бора, Пирота и Ниша. Ту сарадњу ћемо наставити и ове године (планирамо са истраживачима из Бора реализацију акције на тему општенародне одбране).

Ј. Пршић

АКЦИЈА НА РАСПУСТУ

У Смедереву је, у периоду од 17 — 21. јануара, одржана етнoлошка акција са темом „Народна ношња становништва смедеревског краја“. Акција је реализована у сарадњи са Заводом за заштиту споменика који је обезбедио и неку врсту подсетника — анкете с циљем да нам олакша и поједностави рад на терену и, касније, сређивање резултата. Било је планирано да (због уштеде у времену и новцу) учесници акције спавају негде на терену, по сеоским кућама или школама. Како до самог почетка акције није наведено одговарајуће решење, извукли смо цокера, тј. лову и вратили се старом опробаном начину — самофинансирању (свако плаћа за себе). Ако сад овде урачунамо традиционално лоше везе у овом делу света и традиционално нељубазне шофере, пуне неразумевања, плус чињеницу да је на снази незгодан, зимски период, долазимо до закључка да се до терена (и од терена) морало ићи ни колима, ни хеликоптером — већ пешице. Овакву зимску танталовску пробу издржали су само „најокорелији“ истраживачи, мада се тиме не би могао оправдати мали број учесника акције. Екипа за информисање је зајатила, те нових чланова скоро да није било, а неки „наши људи“ на које смо рачунали — ни су се појавили. Акција је, уз све остале пратеће проблеме на терену — (не)љубазност и (не)поверење према „њушкалимa, порезницима, лоповима“ и уз мали број учесника, ипак изведена. Ових дана се очекује повратак учесника са одмора, па да се прилегне на сређивање резултата. Од њих и искустава које смо стекли током ове петодневне акције зависиће и даљи рад организације. Ми се надамо најбољем, и уз све то, можда помало неодговорно, али уз пуно оптимизма и амбициозних планова додајемо „Ма биће боље“. Верујемо.

Б. Чолић

БАГРДАН

БИЋЕ БОЉЕ

Чланови Друштва Младих истраживача „Космос“ из Београда, који ове године славе јубилеј — пет година постојања, одржали су 15. јануара редовну годишњу Скупштину на којој су анализирали активност у протеклом једногодишњем периоду и утврдили задатке за наредних дванаест месеци.

Друштво се у протеклој години суочило са низом проблема: недостатак стручног кадра, недовољан број акција због помалкања финансијских сред-

става, осипање чланства, непоседовање властите просторије за рад... Најнепосреднији задатак у овој години је поновно формирање: археолошке, историјско-етнoлошке, биолошке (са исхраном у природи) секција као и подмлатка Друштва. Важан задатак ће бити и проширивање сарадње са истраживачима из Крагујевца, Тополе, Рековца и других средина.

За председника Друштва изабран је Здравко Сретеновић, апсолвент права.

ХА, ХА, ХА...

На управо завршеном семинару за активисте организација и иницијативних одбора Младих истраживача Србије једно вече је, донекле успешно, организован квиз на коме су такмичари одговарали на разна питања везана за рад ССО и друштвених организација (наравно, највише је било о Младим истраживачима и, суорганизаторима и што се на трага тиче покровитељима квиза, феријалцима). Једно од питања гасило је: Колико је људи потребно да би се формирала једна друштвена органи-

зација? Такмичари су у одговорима понудили две варијанте: по једнима потребно је пет људи, а по другима десет. Водитељ квиза као и жири нашли су се у недоумици која варијанта је исправна. Дилему је „разрешно“ глас из публике (припадао је, иначе, Браниславу Савићу) који констатовао: За формирање друштвене организације потребно је пет људи — председник, секретар, административни секретар, делегат (за неки виши форум) и пети, база,

РАД НА ДВА НИВОА

Један од програма који се у потпуности афирмисао у организацији Младих истраживача јесте етнoлошки. Своје корене има у самим почецима ове организације. Био је присутан на свих већим акцијама, а од прве републичке ОИА „Тимок 77“ постао је саставни део укупног програма сваке наредне акције, доживљавајући програмско и просторно ширење. Програмски развој пратиле су и организационе форме, посебно оне које су се односиле на стручну сарадњу што је допринело квалитативном развоју програма и што је посебно важно, стручној обради резултата. Резултат тога су и публикације које су излазиле готово после сваке акције младих истраживача — етнoлога. Као подлога свему овоме стајало је реално опредељење Младих истраживача да се у овој научној области задрже на њеној првој лествици, тј. да се ради на прикупљању и стручној обради података, који су сами по себи значајни и могу послужити као изванредна основа за даља научна истраживања.

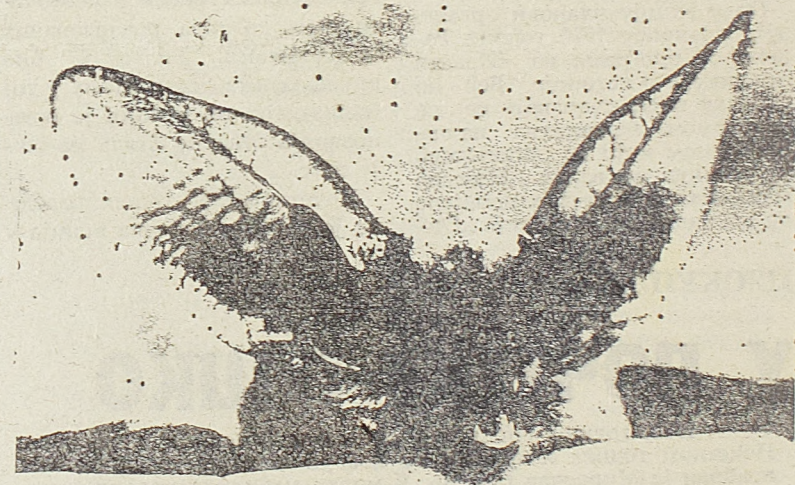
Имајући у виду досадашња искуства етнoлошких истраживача, Млади истраживачи су у

љање података из духовне и материјалне културе, где Млади истраживачи имају одређена искуства и за који би се уз кратку обуку могло оспособити шире чланство Младих истраживача. Неопходан услов свему овоме јесте израда јединствених упитника по којима би се овај програм реализовао. Уствари, потребно је допунити и разрадити постојећи упитник по ком се до сада радило.

У организационом смислу етнoлошке групе би се требало повезати са најближим Народним музејом уз чију би се стручну помоћ програм реализовао. Координацију послова у стручном смислу требало би да преузме на себе Комисија за етнологију Програмског савета Републичке конференције Младих истраживача Србије.

Овакав разгранат и широко постављен програм допринео би да етнoлошке групе имају сталан садржај рада, а што се тиче саме етнологије, многи занимљиви подаци, који сваки даном све више нестају, били би сачувани од заборавља.

Паралелно са развојем овог програма у организацијама Младих истраживача, неопход-

ситуацији да одређују даље перспективе овог програма.

Даљи развој етнoлошког програма треба реализовати на два нивоа: први, на нивоу организације Младих истраживача и, други, на нивоу републичке Омладинске истраживачке акције.

Велики број чланова организације Младих истраживача који су учествовали на републичким програмским етнoлошким акцијама, допринео је да се кадровски (у стручном смислу) организације Младих истраживача оспособе за реализацију етнoлошког програма. Суштина је у томе да се етнoлошки програми који су се до сада реализовали кроз републичке ОИА спусти у етнoлошке групе организација Младих истраживача. У том смислу требало би урадити јединствен програм који би се односио на целу Републику, нормално пазећи на специфичности сваког краја, који би се првенствено односио на прикуп-

но је радити на постављању нових програма који би била садржај републичких истраживачких акција. Ти програми требало би да представљају виши ступањ у односу на досадашњи рад Младих истраживача у етнологији, како у избору тема истраживања, тако и у дубини захватања изабране теме. Пред услов оваквом приступу јесте чвршће повезивање са научним радницима афирмисаним у овој области, веће ангажовање студената етнологије као и укључивање стручно оспособљених чланова организације Младих истраживача.

Постављањем оваквог програма уз реализацију претходно поменутог, Млади истраживачи би заокружили програмске садржаје из етнологије, што је веома значајно не само за етнoлошке групе већ и за укупно јачање организације Младих истраживача Србије.

Радован Драшкић

ГВОЗДЕНИ СТАРАЦ

— У рат сам отишао са девет наест година, почео је солунац, као последња одбрана која је радила на оспособљавању пруга, истовару муниције и рањеника. После борби око Крагујевца, добијамо наредбу да се јавимо окружној команди. Сви ми, рођени 1895. године одатле смо отишли у Урошевац, као допуча. У Урошевићу смо провели време од јануара до маја месеца петнаесте године. У јесен смо кренули у борбу са Аустројанцима, а на Србију ударили Немци, и Маџари, и Бугари, па смо морали да се повлачимо према Косову, где сам, добро се сећам, у једном подруму нашао неко буренце. Мислим: Ђута. Кад оно, било неко сирће, као отров. Болео ме стомак доклегод смо ишли преко Косова, и то пешке. И тако дођемо до Албаније. Ту сам био рањен у груди, у једном од многобројних пушкарања. Рана ми је много сметала, па се договорим са једним другом да ми скрати муке ако „балдишем“ да не будем на терету. Уф! Преско албанских планина било нам је много тешко. Зима, снег, мраз а ми гладни, бедни, боси, а још се стално боримо са непријатељем. Не знам како остадох жив. А многи нису.

Деда Љуба мало застане, тешким уздицом пропрати прохујајуће време, па настави:

Има осамдесетседам, а још увек обавља оне обавезне сеоске послове. „Из навике“ — каже. Радо је прихватио позив да нам исприча нешто о свом војевању по целом Балкану, о себи. Тече прича о оцу сељаку, мајци, браћи, дечацким данима, а онда рат и — крај свему. Љубомиру Годоровићу, једном од двојице последњих солунаца из Старог села (општина Велика Плана — пр. „МИ“), приповедање о рату и јесте и није терет. Тешко му је јер се сети погинулих другова и многих нећаћа, али, као и сви старији људи, воли да говори о бремену година које носи на себи.

— Стигосмо у Љеш, близу мора, киша пљушти дан и ноћ, а ми на голој земљи. Нема бољег. Ту је за мене било опасно, рана ме још више исцрпила. После смо, на путу према Драчу, пре газии реку Маћу, а после гледај на се сунци како знаш и умеш. Ма, и данас се чудим како сам здрав. У Драчу претерасмо Божић, а трећег дана, баш на моју славу, на Светог Стефана, сећам се ко оченаш да читам, паде наређење да се товаримо у лабу, за Крф. Таман се ми утоварисмо, кад јурну бура; оће да претури лабу. И вратимо се на обалу. Недељу дана смо чекали да стане ветар, али он ни да чује. Морали смо пешнице, до Валоне, није

„Пали, па не жали“

мало, четири дана. Тамо опет уђемо у лабу, а мој 19. пук Шу мадијске дивизије отишао је раније, па сам био са другим војницима. Оно јесте наша војска, али не познајем народ. Кад смо доповиши, богами, далеко на почину, паде команда: Стој! А ми знамо шта је. Војска се поплашила, оће да изабе, а капетан, неки Француз, не да. И некако ти се ми извукосмо, а кад беше сутрадан у подне, опет лаба улагани, па стаде. Шта ли је сад? А крстарица која нас је пратила даде знак: црвене ракете. Значи опас-

ност. И отпоче битка. Грми, се ва, неке лабе се потопише, многи изгибоше. Наћем после једног наредника, добар пријатељ ми је био, и он ми рече да се са једне лабе, од 6000 људи спасло само стотинак. Велика несрећа... Тада сам се сијно уплатио и од тада не бих ни за живу главу сео на лабу.

Деда Љуба прекиде са причом, сузе поквасише напавено лице. Шта је било кад сте стигли на Крф? — питамо га.

— На Крфу? Дивота. Рај. Нега. Храна. Било је као на свадби. Једи колико хоћеш, вино добијамо два пута дневно, дају нам по неку царичу... Ту смо се добро одморили, а маја месеца кретосмо за Солун. Опет море. Тада сам видео рибу, шест-седам метара дугачку. Рекох: „Ово да усолим, па мало би ми била каца од илјаду кила. Август месеца примисмо положај на Солуну, само са цувкама трометкама и бомбама — сваки војник добио сандук, а на њему пише: „Пали, па не жали“. Тако је и било. У пролеће, добили смо помоћ од Француске. Бееј, Француска! То нам је мајка била. Да знаш добро, Француз нас хранио, одевао, наоружавао...

И ваиа браћа су била у рату?

— Дабоме. Драга и Теодосије. Драга је био бомбаш. Сретнем се једном у рату с њим а он ми се почне жалити. Каже: „Не

може се више. Дошло је, Љубо, да морам да погинем, мени мајка да се обрадује неће. То да знаш“. А ја му рекох: Што, бре, Драго тако говориш? Ваљда неће да буде како ти кажеш. И чујем, Драга после неколико дана погинуо. Заклала га бомба. А Теодосије је био гардиста. За њега није било зима.

Јула месеца окрену Бугари у офанзиву, а онда ми и наша артиљерија почнемо да бијемо њихове ровове. То не волим да причам, нервира ме она жестока паљба.

Онда смо, септембра месеца, кренули у пробој Солунског фронта. Непријатељ баталију борбу, а ми терај, за Србију. Том приликом видео сам нашег војника — рањен, сиромаш, не може ни да мрдне, на самрти. Ми идемо кући, а његови неће да се обрадују. А не знаш како да му помогнеш. Проклет да је рат!

Склописмо ти ми петодневно примирје са Бугарима, а они дошли, дају нам јабуке... и то

Проклет да је рат!

ми је тешко... Ма, никад пушку у руке да узмеш, да ратујеш. И дођемо кући, победили смо. Свима је лакнуло. Ти то не разумеш. И ето, тако ти је то.

Да ли је можда било нешто пријатно у рату?

— Шта може у рату да буде пријатно. Надам се смрти и друго ништа.

А после рата?

— Па, ништа. Оженио сам се одмах. Радо земљу, живио као и сви остали. Средњи син Костадин погинуо му је у редовима Народноослободилачке војске.

Тако смо завршили разговор са старином, носиоцем Албанске спменнице и Медаље за храброст „коју су деца сатурила истрајући се“, који слободно време проводи уз телевизор и размишљање о своме веку. Има и о чему...

Југослав Годоровић

КОСОВО

МНОГО АКЦИЈА

Млади истраживачи Косова су, слободно се може рећи, забележили богату активност у прошлој години. Најактивније организације су биле ОК МИ Приштине, Пећи, универзитетска организација у Приштини, а формирани су Иницијативни одбори у Призрену, Урошевићу, Титовој Митровици, Сувој Реци и Ђулиану.

Летос је реализована савезна истраживачка акција „Ругова '82“ у оквиру које је истраживано неколико програма. У новембру (4—24) ОМИ Медицинског факултета у Приштини и сарадници са ОМИ истог факултета из Ниша организована је ОИА „Витина 82“ са темом истраживања ендемске нефропатије. Истраживањем, у коме је учествовала 60 учес-

ника, обухваћено је 1200 становника Витине и околине. Акција је реализована у три фазе: прва фаза је била анкетирање становништва, друга, лабораториска анализа и, трећа, фаза лечења на интерним клиникама. До краја акције пронађена су 53 нова случаја ендемске нефропатије. Стручни сарадници на овој акцији били су доц. др Шефет Берниша и доц. др Драгољуб Зорић. У плану рада за ову годину предвиђене су многе локалне, покрајинске и савезне истраживачке акције. Најзначајнија је, свакако, медицинска акција са темом „Утицај надморске висине на крвни притисак“ која је већ реализована у јануару у неким местима при-

штинске општине: у селу Миљошево, фабрици амортизера, Енергоинвесту, студентским домовима, фабрици „Балкан“ у Сувој Реци.

За март месец предвиђено је реализовање пројекта „Планирање породице у САП Косово“ који финансирају Институт социјалне медицине покрајинског Завода за здравствену заштиту и, деловима, Уједињене нације.

„Могућност снабдевања природном храном (биљном и сточном) у ванредним условима на Шар планини“ тема је истраживачке акције чија је реализација предвиђена за април месец.

У веома амбициозном плану рада Младих истраживача Косова за ову годину значајно место заузимају економске, туризмолешке (истраживање Шарског краја, Радавачке пећине и Љушничке клисуре), еколошке (ерозивне појаве у разним регионима Косова), архитектуре (Призрен—јуче, данас и сутра) етносоциолошке (на регионима Хаса, Голака, Крине и Карадака) и стоматолошке истраживачке акције.

Током лета, у оквиру ОИА „Титовим путем 83“, организовале се савезна омладинска истраживачка акција „Проклетије '83“ на којој ће 80 младих истраживача из целе Југославије реализовати 5 истраживачких програма: медицински, туризмолешки, етнолошки, економски и архитектонски.

Басри Пирева

ОИА »ТИТОВИМ ПУТЕМ '83«

ПРИЈАВА

- за учешће на ОИА „Титовим путем 83“ у СР Србији
зовем се _____
- рођен сам _____ године _____
- у животу се бавим _____
- адреса ми је _____ телефон _____
- пријављујем се за _____
или _____
- на акцији могу учествовати I смена (10—30. VII) или II смена (1—20. VIII) _____
- још ме интересује и _____
- уз ово шаљем вам и моју биографију у којој ћете сазнати нешто више о мени, мојим интересовањима, досадашњим активностима

ПАЗИ! Пријаве морају да стигну најкасније до 1. априла 1983. на адресу Млади истраживачи Србије, Хо Ши Минова 27; 11070 Нови Београд, са знаком — за ОИА.

ПАЗИ ВАМО!

ШТА, ГДЕ И КАДА

Даје се на знање! Чуј, народе! Републичка конференција ССО Србије и Републичка конференција Младих истраживача Србије и ове године организују омладинску истраживачку акцију „Титовим путем 83“. Теренски део акције реализоваће се у јулу и августу (прва смена 10—30. јула, а друга од 1—20. августа). У периоду од 1. априла (када је задњи рок за пријављивање учесника) до 1. јуна 1983. године одржаће се низ семинара како би се учесници оспособили за реализовање одређених задатака у оквиру истраживачког програма за који су се определили.

Ево, најзад, и програма који ће се реализовати ове године — програмских акција (ПА) које иду у саставу ОИА „Титовим путем 83“:

- Архитектонска ПА
- Историчарска ПА
- ПА Противпожарна заштита
- Медицинска ПА

ПОДРИЊСКО-КОЛУБАРСКИ РЕГИОН (I смена)

- ОИА „Ваљевске планине 83“ (програми: пољопривреда, ветерина, фармакогнозија, општенародна одбрана) — Ваљево.

- Археолошка ПА (I и II смена) — Ваљево
- ОИА „Цер — Иверак“ (програми: геологија, физика, хемија) — Лозница
- Економска ПА — Шабац

ТИТОВО-УЖИЧКИ РЕГИОН (I смена)

- Хидроенергетска ПА — Ивањица

ИБАРСКО-ЗАПАДНОМОРАВСКИ РЕГИОН (II смена)

- ОИА „Јастребац 83“ (програми: хи-

дрологија, ОНО, шумарство, фармакогнозија) — Крушевац

- ОИА „Копачица 83“ (програми: етнологија, туризмологија), — Брус

ЈУЖНО-МОРАВСКИ РЕГИОН (II смена)

- Хидроенергетска ПА — Медвеђа — Мешопин
- ПА Ерозија — Сурдулица
- Саобраћајна ПА — Врање
- Вшпедициплинарна акција „Врање 83“ (програми: филологија, медицина)
- Акција Подмлатка (за учеснике основних школа V—VIII разреда) — Врање

НИШКИ РЕГИОН (I смена)

- ОИА „Сува планина 83“ (програми: фармакогнозија, енергетика, биологија) — Гаши Хан

ШУМАДИЈСКО-ПОМОРАВСКИ РЕГИОН

- Медицинска ПА (II смена) — Бујарица

ТИМОЧКИ РЕГИОН (I смена)

- Биолошка ПА — Књажевац
- Етнологишка ПА — Књажевац
- Стоматолошка ПА — Зајечар
- Археолошка ПА — Бор
- Еколошка ПА — Бор

ПОДУНАВСКИ РЕГИОН

- Хидролошка ПА (I смена) — Смодеревска Паланка
- Археолошка ПА (I смена) — Смодеревска Паланка
- Хидролошка ПА (II смена) — Смодеревска Паланка

ДОЛАЗИ ЛЕТО

У свакој људској делатности постоји нешто што се разликује од „обичних“ дневних ствари, нешто што је друкчије од свакодневице, нешто што највише волимо у тој делатности, чему се највише надамо и најжељније очекујемо. Нешто због чега не жалимо цело годишње најуре. У раду Младих истраживача то је — АКЦИЈА. МММ АКЦИЈА!!! ХЕЈ АКЦИЈА!!! Ма знам, немој да си досадан! Како не бих знао? Нисам ни ја од јуче! Нисам ваљда сисао весло, али, не-дај-боже, растао у саксији! Јули или август (или обоје), двадесет дана на истраживачкој акцији, у неком лепом крају Србије. Двадесет дана дружења са децацима и девојчицама из целе земље. Па љубав на акцији, еееј! То је права љубав! Ма хајде, молим те, то се не може описати. Па рад на терену. Истраживање непознатог. Ма, какав умор, то ти је неко налаго. Тога нема на нашим акцијама. А тек познанства са мештани

ма, па кајмак, кабеза, топла погача... Ево, и сад се обликујем само кад помислим на то. Страшни су ти наши сељаци, нигде бољих људи.

А тек навече по повратку са терена. Прво сређивање прикупљене грабе, па онда жи вот... Прављење зидних новина (јој, и сад ми је смешно кад се сетим како смо зезали оног смотаног руководиоца акције), па писање билтена по целу ноћ, не приметивши уопште да је свануло....

Али, морам ти признати, ма да ми је тешка и сама помисао на то, има нешто тешко на акцијама. РАСТАНАК. Како само брзо долази. Уопште му се не надаш, не мислиш на њега, кад оно коп, дошло време да се растанемо. Па плач, по љуци, трампе адреса... Ма, пустимо растанак. Далеко му кућа.

